

رواداری فرهنگی در عصر مغولان

نسیم خلیلی

دبیر مجموعه: بهزاد کریمی

ISBN: 978-602-578-403-2

فهرست

- رویدادهای مهم در عصر رواداری فرهنگی مغولان ۶
- سخن دبیر مجموعه ۹
- پیشگفتار ۱۱
۱. از یورت مغولان تا آیین‌های رازورانه ۱۵
۲. از لابه‌لای کلمات و سکه‌ها ۴۵
۳. «تا بدان لوای اسلام افراخته‌تر شود» ۸۳
۴. از صندوق‌های قرآن تا مجسمه‌های بودا ۹۹
- نگاه آخر ۱۲۹
- منابع ۱۳۳
- نمایه ۱۳۵

رویدادهای مهم در عصر رواداری فرهنگی مغولان

ق. ۵۵۴۰

ق. ۵۵۴۹
چنگیزخان متولد می‌شود.

حدود ق. ۶۱۵

حمله چنگیزخان به ایران در پی کشته شدن بازرگانان مغول به دست حاکم ایرانی اترار.

ق. ۶۲۴

با مرگ چنگیزخان، قلمرو او معروف به اولوس چهارگانه میان چهار پسر اصلی او به نام‌های جوجی، جغتای، اوگتای و تولی تقسیم می‌شود.

ق. ۶۲۶

دو سال پس از مرگ چنگیز، پسرش اوگتای به مقام قآئی برگزیده می‌شود. او فرمان‌هایی در زمینه آزادی انجام فرایض دینی صادر می‌کند. در این دوره حکومت بخش‌هایی از مناطق اسلامی به محمود یلواج سپرده می‌شود.

ق. ۶۳۶

محمود تارابی در بخارا علیه مغولان قیام می‌کند و آنان را شکست می‌دهد.

ق. ۶۴۳

با به قدرت رسیدن گیوک، نفوذ مسلمانان در دربار کاهش می‌یابد و فاطمه‌خاتون به دستور وی در نمدی پیچیده و به رودخانه انداخته می‌شود.

ق. ۵۶۴۰

سال‌های ۶۴۸ تا ۶۵۷ ه.ق

در دوره منکوقآن سیاست رواداری دینی مغولان اوج می‌گیرد. خان جدید همه ادیان را به یک چشم می‌نگرد. اگرچه فرمان حمله مجدد به ایران را صادر می‌کند.

سال‌های ۶۵۰ تا ۶۵۸ ه.ق

عطاملک جوینی کتاب تاریخ جهانگشای را می‌نویسد. وی سال‌ها در دربار هولاکو، اباقا، تکودار و ارغون صاحب‌منصب بود.

حدود ق. ۶۵۱

هولاکو به فرمان برادرش منکوقآن روانه فتح دوباره ایران، این بار به صورت کامل‌تر، می‌شود.

حدود ق. ۶۵۴

هولاکو قلاع اسماعیلیه را فتح می‌کند و خواجه نصیرالدین طوسی از بزرگ‌ترین ریاضیدانان و متجمان اسلامی را به خدمت خود درمی‌آورد و پس از چندی به وزرات منصوبش می‌کند.

حدود ق. ۶۵۴

هولاکو سلسله ایلخانیان را در ایران بنیان می‌گذارد و مراغه به پایتختی برگزیده می‌شود. به سبب بودایی بودن هولاکوخان، بوداییان بسیاری به ایران آمدند و معابد بودایی بسیاری برپا شد.

ق. ۵۶۶۰

سال‌های ۶۵۵ و ۶۵۶ ه.ق

سعدی شیرازی کتاب‌های بوستان و گلستان را می‌نویسد.

ق. ۶۵۶

با حمله هولاکو به بغداد خلافت عباسی سقوط می‌کند و خلیفه مستعصم آخرین خلیفه عباسی بغداد به دستور هولاکو کشته (نمدمال) می‌شود. هولاکو مراغه را به پایتختی برمی‌گزیند.

ق. ۶۵۷

ساخت رصدخانه مراغه به دستور هولاکو و زیر نظر خواجه نصیرالدین طوسی آغاز می‌شود.

ق. ۶۵۸

در زمان فرمانروایی قویلای قآن سیاست‌های روادارانه دینی ادامه می‌یابد و این خان بودایی دستور ترجمه متون بودایی، انجیل، تورات و قرآن به زبان مغولی را صادر می‌کند.

ق. ۶۶۳-۶۸۰ ه.ق

اباقاخان بودایی رابطه خوبی با مسیحیان دارد. خاندان ایرانی جوینی به مناصبی در حکومت دست می‌یابند.

ق. ۶۸۰

ق. ۶۸۰-۶۸۲ ه.ق

تکودار نخستین ایلخانی است که مسلمان می‌شود و نام احمد را برمی‌گزیند. اما کمی بعد به دستور ارغون کشته می‌شود.

ق. ۶۸۲-۶۸۹ ه.ق

در زمان ارغون بودایی نفوذ یهودیان و بوداییان در دربار به اوج خود می‌رسد و تلاش‌هایی برای اتحاد با مسیحیان غرب علیه ممالیک مصر صورت می‌گیرد.

ق. ۷۰۰

ق. ۶۸۹-۶۹۴ ه.ق

در زمان حکومت گیخاتو بار دیگر مسلمانان در حاکمیت نفوذ می‌یابند.

ق. ۶۹۴-۷۰۳ ه.ق

با اسلام آوردن غازان‌خان، اسلام در میان مغولان رواج می‌یابد.

حدود ق. ۷۰۰

نگارش جامع‌التواریخ و ساخت ربع رشیدی به دست خواجه رشیدالدین فضل‌الله همدانی. وی سرانجام به دستور ابوسعید کشته می‌شود.

ق. ۷۴۰

ق. ۷۰۳-۷۱۵ ه.ق

اولجایتو با نام محمد خدابنده به اسلام روی می‌آورد و رساله‌ای با ادبیات شیعی می‌نویسد. ساخت شهر سلطانیه و انتقال پایتخت از تبریز به این شهر و ساخت گنبد سلطانیه در این دوره است.

ق. ۷۱۵-۷۳۵ ه.ق

زمان ابوسعید بهادرخان، آخرین فرمانروای ایلخانی، رواداری دینی پیشین مغولان در قبال سایر ادیان جز اسلام به کمترین حد خود می‌رسد و اسلام بر همه ارکان حکومت چیره می‌شود.

ق. ۷۲۰